

Rapporter om situationen för hbtq-personer i Uganda

En rapport från den lokala hbtq-organisationen Sexual Minorities Uganda och ett pressmeddelande från Human Rights Watch och Amnesty belyser situationen för hbtq-personer i Uganda sedan antihomosexuallagen antogs i december 2013. Uppgifterna vittnar om ökad förföljelse och diskriminering och hur homofobin i samhället underblåsts av lagstiftningens intolerans mot homosexuella. Resultatet är fysiskt våld eller hot om våld, vräkningar, utpressning, diskriminering i vården och godtyckliga arresteringar. Exempel ges på hur ugandiska myndigheter bidragit till förföljelser av hbtq-personer. Oklarheter kring metodologi och datahantering väcker samtidigt en del frågetecken om de insamlade uppgifternas kvalitet.

Häromveckan publicerades en rapport och ett pressmeddelande om situationen för hbtq-personer i Uganda sedan antihomosexuallagstiftningen antogs av parlamentet den 20 december 2013 (lagen kungjordes formellt den 10 mars 2014 och trädde därmed i kraft). Rapporten är författad av *Sexual Minorities Uganda* (SMUG), en av de mer namnkunniga HBT-organisationerna i landet. Pressmeddelandet är utgivet av *Human Rights Watch* (HRW) i samarbete med *Amnesty International*. Båda dokumenten bifogas. SMUG:s rapport uppmärksammandes i en ledare i SvD den 19 maj och har även lett till artiklar i bl a *The Guardian*.

Samstämmiga uppgifter pekar på att lagen bidragit till en ökad förföljelse av och diskriminering mot hbtq-personer i Uganda. Några av de vanligaste exemplen är fysiskt våld eller hot om våld, vräkningar, utpressning från både privatpersoner och myndigheter, begränsningar i tillgången till hälsovård och godtyckliga arresteringar. Fyra hbtq-personer uppges ha begått självmord under perioden. I SMUG:s rapport rapporteras 13 fall av övergrepp och förföljelse från ugandiska myndigheter, bl a genom godtyckliga arresteringar, utpressning, förnedrande behandling inkl. sexuellt utnyttjande och uthängning i pressen. HRW och Amnesty hävdar i sitt pressmeddelande att 17 arresteringar skett under perioden.

Ambassadens kommentar

Uppgifterna som redogörs översiktligt för ovan visar på en oroväckande utveckling och ger exempel på hur homofobin i samhället underblåsts av lagstiftningens uttalade intolerans mot homosexuella. Media har också spelat en roll genom att hänga ut hbtq-personer. Sammantaget indikeras en ökning av fall där individer eller grupper tagit lagen i egna händer, antingen

av övertygelse eller av rädsla för att själva misstänkas för brott. Att förknippas med hbtq-personer eller organisationer kan med lagtextens oprecisa formuleringar och gummiparagrafer om bl a ”främjande” av homosexualitet innebära att man riskerar att begå brott med stränga påföljder (upp till 5 års fängelse).

Samtidigt finns en del oklarheter kring metodologi och datainsamling i SMUG:s rapport. Genomgående saknas uppgifter under vilket lagrum arresteringar skett. Undantaget är den razzia mot amerikanskfinsierade forskningsinstitutet *Walter Reed Project*, som ambassaden rapporterat om tidigare. Där hänvisade polisen till den nya lagstiftningen och paragrafen om just ”främjande” av homosexualitet. Det kan noteras att ingen hittills har åtalats med hänvisning till den nya antihomosexualitetslagen. De få åtal som väckts hänvisar till den sedan tidigare existerande koloniala lagstiftningen i den ugandiska straffrätten. Ingen har heller dömts med stöd i den lagstiftningen.

Andra frågetecken som rests rör hur SMUG samlat in sitt material. Genom vittnesmål och uppgifter från media kan personerna identifieras, men att övergrepp skett kan inte nödvändigtvis verifieras. SMUG pekar i sin rapport på att övergrepp mot eller förföljelse av hbtq-personer ökat med 750-1900 % för perioden 20 december 2013 – 1 maj 2014 jämfört med motsvarande period 2012-2013. Även om det tidigare samlats in uppgifter om övergrepp har det inte skett i samma omfattning. Definitionen av vad som utgör förföljelse har också utvidgats, vilket försvårar historiska jämförelser. HRW:s och Amnestys pressmeddelande baserar sina uppgifter på knappt 40 intervjuer och hänvisar i övrigt till uppgifter i SMUG:s rapport.

I vilken omfattning övergrepp sker mot hbtq-personer utgör betydelsefull information i dialogen med ugandiska regeringsföreträdare, vilket kräver trovärdiga och verifierade uppgifter. En diskussion om systematiken i kartläggningen av övergrepp mot hbtq-personer fortsätter med berörda organisationer lokalt. Ambassaden får anledning att återkomma.